

Šiandien 17 val. į protesto piketą prie nugriauti pasmerkto kino centro "Garsas" susirinko šios kultūros įstaigos gynėjai. Pilietinės iniciatyvinės grupės "Išsaugokime "Garsą" organizuotame pikete išlaikant atstumus ir sąlygas ketinta dar kartą atkreipti visuomenės ir atsakingų Valstybės institucijų dėmesį į, anot organizatorių, neteisėtai griaunamą kino teatrą. Piketo dalyviai per pagarbų pačių pasigamintų plakatų atstumą ketino sustoti į gyvą sieną, skanduoti šūkius ir kitaip reikšti nepasitenkinimą. Tokią teisę Lietuvos Respublikos piliečiams garantuoja Lietuvos Respublikos Konstitucija. Deja praėjus 15 minučių dalyviams piketą teko nutraukti. Vienintelis paaiškinimas nuskambėjęs iš pareigūnės lupų – Savivaldybė (institucija prieš kurios veiksmus susirinkę piketavo) uždraudė piketą, nors Lietuvos Respublikos Susirinkimų 6-ojo straipsnio 1 dalis sako: "Susirinkimo organizatoriai laisva forma praneša savivaldybės administracijos direktoriui ar jį pavaduojančiam asmeniui apie organizuojamą susirinkimą, kuriame dalyvaus ne daugiau kaip 15 žmonių. Tokiems susirinkimams netaikomos šio straipsnio 3 dalies ir šio įstatymo 7 straipsnio nuostatos." Piketo organizatorių teigimu piketavo 14 žmonių. Tiek visuomenininkų išsirikiavo į gyvą grandinę.

Kitų kiek rišlesnių paaiškinimų tiesiog nebuvo. Kodėl policija nereagavo į Kalėdų eglės įžiebimo ceremoniją, kurioje sukiojosi ir miesto meras, ir nemažai miestiečių, klausiantieji atsakymo taip pat nesulaukė.

Policijos pareigūnai demonstratyviai filmavo susirinkusius, surašinėjo šalia buvusių automobilių numerius, piketą stebėjusių miestiečių asmens duomenis. Piketo dalyvių teigimu, atvykę net keturiais automobiliais policininkai patys neleistinai buriavosi, nesilaikė eismo taisyklių, nesilaikė viešuose vietose privalomų atstumų.

"Jau vien tai, kad suvažiavo net 4 policijos ekipažai rodo, kad iniciatyva siekti tiesos ir teisingumo miesto valdžiai atrodo kaip didžiulė grėsmė!!!

Didelį nusivylimą sukėlė tai, kad moterys policininkės buvo itin aršiai priešišškai nusiteikusios ir išprovokavo ginčus su taikiai nusiteikusiais žmonėmis! Malonu buvo nugirsti vieno policininko posakį, kad tai jo toks darbas ir kad jis čia ne savo noru bei mandagų priminimą, kad būtų laikomasi atstumų! Pagarba!" – populiariame socialiniame tinkle dalinosi įspūdžiais viena iš piketo stebėtojų.

Savivaldybių teisę riboti susirinkimus ar riboti teisę žmonėms viešai reikšti savo nuomonę yra nagrinėjęs ir Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, kuris nurodė:

"Konstitucijos 36 straipsnyje nustatyta:

„Negalima drausti ar trukdyti piliečiams rinktis be ginklo į taikius susirinkimus.

Ši teisė negali būti ribojama kitaip, kaip tik įstatymu ir tik tada, kai reikia apsaugoti valstybės ar visuomenės saugumą, viešąją tvarką, žmonių sveikatą ar dorovę arba kitų asmenų teises ir laisves.“

Konstitucinis susirinkimų laisvės įtvirtinimas reiškia, kad ji traktuojama kaip viena iš pamatinių žmogaus laisvių ir vertybių demokratinėje visuomenėje, neatskiriamas demokratinės santvarkos požymis. Ji yra reikšminga Konstitucijoje įtvirtinto atviros, teisingos, darnios pilietinės visuomenės ir teisinės valstybės siekio įgyvendinimo sąlyga.

Susirinkimų laisvė – tai piliečių subjektinė teisė dalyvauti taikiame susibūrimo ir laisvai reikšti savo nuomonę bei pažiūras, užtikrinanti asmenybės pilietinio aktyvumo raišką visuomenėje ir valstybėje.

Konstitucija yra vientisas aktas (Konstitucijos 6 straipsnio 1 dalis), todėl susirinkimų laisvė traktuotina ne tik kaip savaiminė demokratijos vertybė, bet ir kaip svarbi garantija, kad bus visavertiškai įgyvendinamos įvairios konstitucinės teisės ir laisvės: piliečių teisė dalyvauti valdant savo šalį (Konstitucijos 33 straipsnio 1 dalis), jų teisė kritikuoti valstybės įstaigų ar pareigūnų darbą (Konstitucijos 33 straipsnio 2 dalis), žmogaus teisė turėti savo įsitikinimus ir juos laisvai reikšti (Konstitucijos 25 straipsnio 1 dalis), jo teisė ieškoti, gauti ir skleisti informaciją bei idėjas (Konstitucijos 25 straipsnio 2 dalis), piliečių teisė laisvai vienytis į bendrijas, politines partijas ar asociacijas (Konstitucijos 35 straipsnio 1 dalis) ir kt. Taigi susirinkimų organizavimas yra vienas iš pilietinio ir politinio veikimo būdų.

Konstitucijos 36 straipsnyje ne tik yra įtvirtinta piliečių laisvė rinktis be ginklo į taikius susirinkimus, bet ir suformuluoti susirinkimų laisvės įgyvendinimo teisinio reguliavimo pagrindai, užtikrinama galimybė įgyvendinti šią laisvę nepažeidžiant kitų Konstitucijoje įtvirtintų vertybių. Tai suponuoja tam tikras teisinių santykių, susijusių su susirinkimų organizavimu ir vedimu, subjektų – ir susirinkimo organizatorių, ir institucijų ar pareigūnų, priimančių sprendimus dėl suderintos susirinkimo vietos, laiko ir formos, – teises bei pareigas.

Viena vertus, susirinkimo organizatoriai gali laisvai pasirinkti susirinkimo vietą, laiką, tikslą ir būdą. Jei nebūtų šių teisių, netektų prasmės pati susirinkimų laisvė. Drauge susirinkimų organizatoriai privalo imtis priemonių, kad susirinkimas, kaip nustatyta Konstitucijos 36 straipsnio 2 dalyje, nepakenktų valstybės ar visuomenės saugumui, žmonių sveikatai ar dorovei, nepažeistų viešosios tvarkos, kitų asmenų teisių ir laisvių.“

Jokie Vyriausybės ar kitų institucijų nutarimai negali prieštarauti Lietuvos Respublikos Konstitucijai. Konstitucinės normos nustoja galiojusios tik įvedus nepaprastąją padėtį.

Karantinas nėra nepaprastoji padėtis ir nesuponuoja Konstitucijos veikimo -ne kartą pabrėžė tiek Vyriausybės vadovė, tiek šalies Prezidentas.

Ar taikus piketas ginantis visuomenės turtą ir teisę turėti kokybišką laisvalaikį kaip nors kenkia valstybės ar visuomenės saugumui? Ar jis pažeidžia viešąją tvarką t.y. susirinkimus ir vieno asmens akcijas reglamentuojantį susirinkimų įstatymą? Ar pažeidžiamos kito asmens teisės ir laisvės? Šie klausimai skirti Panevėžio apskrities vyriausiojo policijos komisariato viršininkui R.Bobinui. Tikimės sulaukti atsakymo ir pavaldinių veiksmų paaiškinimo.

Konstitucinę piliečių teisę rengti susirinkimus, piketus, akcijas reglamentuoja Lietuvos Respublikos susirinkimų įstatymo 6-ojo straipsnio 1 dalis, kuri sako: "Susirinkimo organizatoriai laisva forma praneša savivaldybės administracijos direktoriui ar jį pavaduojančiam asmeniui apie organizuojamą susirinkimą, kuriame dalyvaus ne daugiau kaip 15 žmonių. Tokiems susirinkimams netaikomos šio straipsnio 3 dalies ir šio įstatymo 7 straipsnio nuostatos."

Kiek žinoma, toks įspėjimas apie organizuojamą piketą savivaldybės administracijai įteiktas buvo. Juo labiau, piketą stebėjo ne vienas mero veiksams dėl "Garso" kino teatro nepritarantis Savivaldybės Tarybos narys, tad negalime atmesti, kad policijos veiksmų teisėtumo nagrinėjimas persikels į Lietuvos Respublikos Seimo žmogaus teisių komitetą

Kas laukia piketo dalyvių? Jei bus užfiksuoti pažeidimai pažeidėjui gali būti taikoma Administracinių nusižengimų kodekso (ANK) 45 straipsnio 1 dalyje numatyta administracinė atsakomybė. Ji taikoma tam, kas pažeidė Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymą, kurio pagrindu ir paskelbtas karantininis režimas bei nustatyti atitinkami ribojimai. Toks pažeidimas ***užtraukia įspėjimą arba baudą asmenims nuo šešiasdešimt iki vieno šimto keturiasdešimt eurų ir baudą juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims nuo vieno šimto keturiasdešimt iki šešių šimtų eurų.***

Griežtesnė atsakomybė numatyta šio straipsnio 3 dalyje tam, kas, pažeidęs įstatymą, sukėlė pavojų išplisti pavojingoms ar ypač pavojingoms užkrečiamosioms ligoms. ***Už šį administracinį nusižengimą gali būti skiriama bauda iki 560 eurų fiziniam asmeniui ir iki 3000 eurų juridinio asmens vadovui ar atsakingam asmeniui.*** Pagal šį ANK straipsnį gali būti baudžiami asmenys, kurie nesilaiko saviizoliacijos reikalavimo, savavališkai pasišalina iš gydymo įstaigos, atsisako tirtis dėl pavojingos užkrečiamos ligos ir pan. Tad, jei tarp susirinkusių bus nustatyti ir tokie asmenys, jų laukia nemaži nemalonumai.

ANK 46 straipsnyje numatyta administracinė atsakomybė tam, kas nesilaiko žemesnės galios teisės aktų reikalavimų – savivaldybių tarybų sprendimų ar savivaldybių administracijų direktorių įsakymų dėl kovos su žmonių užkrečiamųjų ligų protrūkiais ir epidemijomis. **Šis pažeidimas, ypač jeigu jis padarytas pakartotinai, užtraukia baudą iki 150 eurų fiziniam asmeniui ir iki 600 eurų juridinio asmens vadovui ar atsakingam asmeniui.**

Karantino režimo pažeidimas, sukėlęs ar galėjęs sukelti rimtas pasekmes žmonių sveikatai, užtraukia pačią griežčiausią – baudžiamąją – atsakomybę. **Baudžiamojo kodekso (BK) 277 straipsnyje numatyta baudžiamoji atsakomybė už kovos su epidemijomis ar užkrečiamomis ligomis taisyklių pažeidimus. Šio straipsnio 1 dalyje numatyta baudžiamoji atsakomybė tam, kas pažeidė teisės aktų dėl sveikatos apsaugos reikalavimus ar užkrečiamųjų ligų profilaktikos kontrolės taisykles, jeigu dėl to išplito susirgimas ar kilo epidemija.** Tik šiuo atveju būtina nustatyti konkrečius padarinius – kito asmens ar kitų asmenų susargdinimą ar epidemijos kilimą.

